

Kokkuvõtte töötoa saaliarutelust

1. Toimus olukorrakirjelduse analüüs gruppides „Väärtuste mängu meetodil“ (situatsiooni kirjeldust ja vastuseid vt allpool).

„Õnnestunud referaadi“ juhtumikirjelduse puhul olid osalejatele olulised väärtused:

lugupidamine, koostöö, usaldus ja ausus.

2. Palusime rühmadel kirja panna olukorrakirjelduse, mis grupi liikmete arvates sisaldab olulist väärtusdilemmat.

Teemad, mida kirjeldustes välja toodi:

Austamise küsimus: õpetajate vastastikune austamine ja kollegiaalse toetuse vajadus (nt vanemate kolleegide poolt), õpetaja austamine õpilaste poolt (eriti noorte õpetajate puhul), mingis mõttes oli sel puhul austust käsitletud distsipliini sünonüümina.

Vaimse vägivalda küsimus (kust jookseb piir). Millisest hetkest võib öelda, et õpetaja kasutab õpilase kallal vaimset vägivalda? Kas halvustav hääletoon on vaimne vägivald? Kas õpetaja peab laskma lapsevanemal enda peale karjuda?

HEV lapsed ja tähelepanu jaotamine. Kuidas tagada, et kaasava haridusega ei halveneks PISA tulemused?

Väga mitmekesised ootused õpetaja rollile ja professionile. Õpetaja enda piiride ülehindamine.

Õpetaja eraeluliste väärtuste ja professioni väärtuste ühildamine. Kust läheb piir eraeluliste väärtuste ja eeskujuks olemise vahel?

Oma olukorrakirjeldustes sisalduvad väärtused

- 1) Millest tuntakse puudust

Austus (sh distsipliin), usaldus ja kollegiaalne toetamine (sh psühholoogiline toetamine).

- 2) Mille kohta vajatakse tõlgendust ja selgitust

Võrdne kohtlemine, (HEV laste) kaasamine, vägivallatus.

Eeskujulikkus vs enda piiride tajumine.

„Õnnestunud referaadi“ lahendused pikemalt

Õnnestunud referaat

Õpilane Peeter, kes on seni kirjatöid esitanud valdavalt rahuldavale hindele, esitab korralikult struktureeritud referaadi, mis muuhulgas jääb silma suurepärase sõnakasutuse, kuid veidi ümmarguse jutulaadiga. Õpetaja on peaaegu kindel, et see töö on tehistaibu saavutus, kuid otseselt midagi tõestada muidugi ei saa.

Kuidas käituksid õpetaja asemel?

1. Võtan ühendust Peetri vanematega ja kutsun vestlusele koos Peetriga, et rääkida oma kahtlustest.
2. Järgmises tunnis teatan klassile, et on tekkinud kahtlusi mõne referaadiga, ja küsin, kas keegi neist tunnistab ise AI kasutamist või teab seda kellegi teise kohta.
3. Eiran oma kahtlusi, sest pigem uskuda õpilase aususse, kui riskida ebaõiglase süüdistusega. Referaadi hea tase ei tõesta veel, et see ei saaks olla Peetri kirjutatud.
4. Lasen Peetril pärast tunde referaadi uuesti kirjutada, et hindamisele minev töö oleks kindlasti ausalt tehtud.
5. Kutsun järgmises tunnis Peetri klassi ette ning esitan talle raamatu kohta küsimusi, et ta vahele jääks.
6. Räägin Peetri klassijuhatajaga, kes tunneb õpilast paremini, ja küsin tema arvamust, kuidas toimida.

Valiti:

I grupp. Sulgudes on lisatud lahendusvariandi domineeriv väärtus TÜ eetikakeskuse töötajate interpretatsioonis.

1x2. (koostöö)

4x3. (usaldus)

1x5. (ausus, õiglus?)

1x6. (koostöö, õiglus?)

II grupp

Konsensus jäi 4. valiku juurde (ausus).

Õpetaja teotab õpilase arengut parimal moel ja ettenägelikult soovib talle parimat tulemust. Kui on õigustatud kahtlus, siis tuleb seda kontrollida ja pakkuda „taastavat õigust“.

III grupp

Tegid seitsmenda lahendusvariandi, mille kaks läbivat väärtust on lugupidamine ja koostöö: 7. Räägin Peetriga ja klassiga.

IV grupp ja V grupp oma situatsiooni ei esitanud.

VI grupp

Konsensus 2. valiku juures, mille läbiv väärtus on koostöö. Lõid seitsmenda variandi, mille läbiv väärtus on lugupidamine õpilase vastu: 7. Räägin Peetriga pärast tundi, positiivne vestlus.